

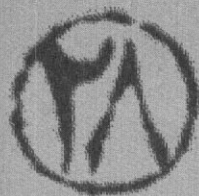
آموزش لمس بد و خوب!

یکی از موارد آموزنده که باید مورد توجه قرار بگیرد سوء استفاده جنسی از کودکان است. در آمریکا هر ساله در حدود دویست هزار مورد سوء استفاده جنسی گزارش می شود که هر ساله ۱۰ درصد به آن اضافه می شود. بیش تر کارشناسان معتقدند که بین ۲۰ تا ۳۰ درصد از این تعداد را دختران و تقریباً نیمی از آن را قربانیان پسر تشکیل می دهد.

با توجه به این خطر، بسیاری از مدارس برنامه هایی را برای جلوگیری از سوء استفاده های جنسی از کودکان تنظیم کرده اند. در بیش تر این برنامه ها آموزش های مختلفی درباره ی سوء استفاده جنسی به بچه ها آموخته می شود، برای نمونه آگاه کردن آنها در مورد تفاوت بین لمس «خوب و محترمانه» و لمس «بد و زشت»، هوشیار کردن آنها نسبت به خطرات و تشویق کردن آنها برای گزارش کردن این اعمال خلاف به افراد بزرگسال. تحقیقات نشان داده است که این آموزش ها در کاهش جرایم بی تاثیر نبوده است اما بچه هایی که تحت آموزش های جامع و گسترده - شامل تقویت قابلیت های اجتماعی و عاطفی مربوطه- قرار داشته اند بهتر توانسته اند از خود در برابر تهدیدات جنسی محافظت کنند. آنها بهتر از بچه های دیگر می توانند از فرد خطا کار بخواهند که آنها را رها کند، داد و هوار راه بیانندازند و با فرد خلافاکار گلاویز شوند، یا او را تهدید به لو دادن کنند، و هنگامی که رفتار ناشایستی با آنها شد عملاً آن را به والدین خود بگویند. ویژگی اخیر - گزارش کردن عمل خلافاکار - یکی از بهترین راه های پیشگیری کننده است.

در تحقیقی که بر روی تعدادی کودک ۴ تا ۷ ساله صورت گرفت هر یک از آنها به طور متوسط در هر ماه از دوران نوجوانی خود به بعد - یک قربانی داشته اند. گزارشی درباره ی یک راننده اتوبوس و یک معلم کامپیوتر نشان داد که آنها هر ساله سیصد بچه را مورد آزار قرار داده اند ولی حتی یک بچه از سوء استفاده جنسی آنها گزارش نداد تا اینکه یکی از پسرهایی که توسط معلمش مورد سوء استفاده جنسی قرار گرفته بود همان عمل را با خواهرش انجام داد و بدین ترتیب راز خلافاکاران برملا شد.

بچه هایی که تحت آموزش برنامه های جامع و مفصل تر قرار داشتند سه برابر بیش تر از بچه هایی که برنامه های کوتاه مدت را

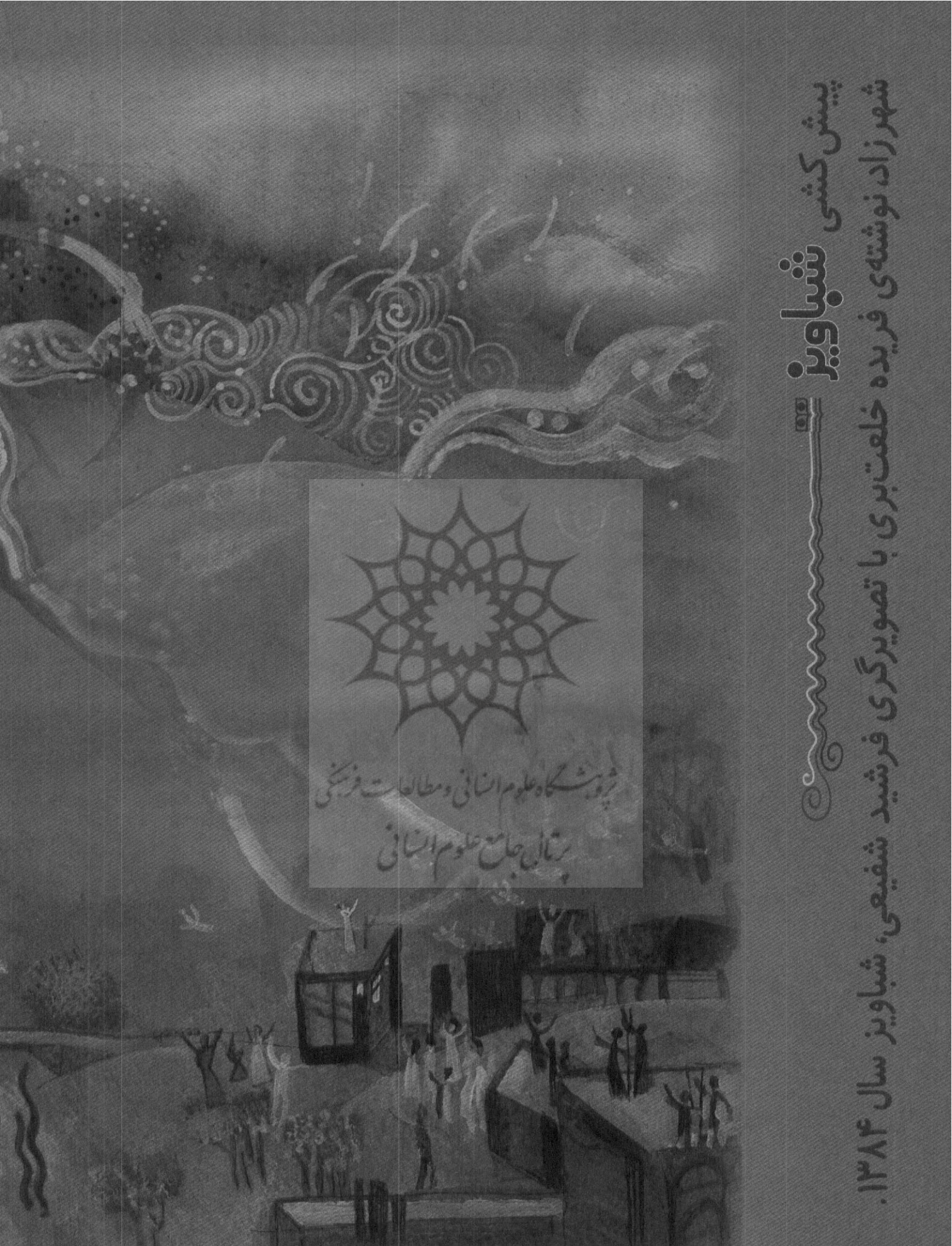

پشت سر گذاشته بودند احتمال داشت که سوء رفتارهای جنسی را گزارش دهند. مجریان این برنامه‌ها آموزش‌های مختلفی در مورد بهداشت و مسایل جنسی به بچه‌ها می‌دهند و از والدین می‌خواهند تا آنچه در مدرسه آموزش داده می‌شود در خانه نیز برای بچه‌ها تکرار کنند. بچه‌هایی که والدینشان چنین کرده‌اند خیلی بهتر از دیگران در مقابل تهدید به سوء رفتار جنسی مقاومت کرده‌اند.

علاوه بر آن قابلیت‌های اجتماعی و عاطفی تاثیر قاطعی در این زمینه دارند. برای بچه کافی نیست که فقط چیزهایی درباره‌ی لمس «بد» و «خوب» بداند بلکه او نیاز به خودآگاهی دارد تا بفهمد چه زمانی در موقعیت نامناسب یا ناراحت کننده قرار دارد. او باید آنقدر اعتماد به نفس داشته باشد که بتواند حتی در مقابل فرد بزرگسالی که سعی دارد از او سوء استفاده کند چسورانه بایستد و از خود محافظت کند. یک بچه همچنین نیاز به روش‌هایی برای جلوگیری از سوء رفتار فرد خلافکار دارد، هرگونه عملی اعم از فرار تا تهدید به لو دادن او، براساس همین دلایل، برنامه‌های مفصل آموزشی به بچه‌ها یاد می‌دهند که چگونه بر خواسته‌های خود تاکید ورزند و به جای کناره‌گیری، بر احقاق حقوق خود پافشاری کنند و حد و مرز خود را بشناسند و از آنها دفاع کنند.

بنابراین موثرترین برنامه‌ها علاوه بر ارائه‌ی اطلاعات جامع در مورد سوء رفتار جنسی، شامل آموزش مهارت‌های اجتماعی و عاطفی اساسی است. این برنامه‌ها به کودک یاد می‌دهد که روش‌های مثبت تری را برای حل کشمکش‌های درونی خود بیابد، اعتماد به نفس بیش تری داشته باشد، اگر اتفاقی برایش رخ داد خودش را سرزنش نکند، و احساس کند که در حمایت والدین و معلمان خود قرار دارد و می‌تواند به آنها رجوع کند و اگر اتفاق ناخوشایندی برایش اتفاق افتاد بتواند آن را به دیگران بگوید.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
مركز جامع علوم انسانی

پیش کشی **شباويز**

شهرزاد، نوشته‌ی فریده خلعت‌بری با تصویرگری فرشید شفيعی، شباويز سال ۱۳۸۴.

پروفیسر محمد اعجاز عثمانی و مطالعات فرہنگی
رسال جامع علوم انسانی